

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת יום הכיפורים דפים פא - פז

דרך ישרה תמצית הדף

דף פא-פב

*טומאת התהום. *שריפה בנותר וטמא ובפסול בעלים.

- א. הציץ מרצה על טומאת התהום בנזיר ועושה פסח, והדינים 1. ילפינן להו"א שנאמר בנזיר עליו ובפסח נאמר בדרך וזהו מחזורת או בגלוי, ודחי מדאמרין הכיר בה אחד בסוף העולם, ולמסקנא גמירי בהלכה למשה מסיני וקראי אסמכתא. 2. הציץ מרצה בנזרק ואח"כ נודע ולמסקנא אף בנודע ואח"כ נזרק, והא דתניא שמרצה במזיד לרבינא טומאה אף במזיד וזריקה רק בשוגג, ולרבי שילא זריקה אף במזיד וטומאה רק בשוגג. 3. בעי האם מרצה גם על הכהן המקריב דגמירי זבחה או רק בבעלים, ומייתי דטומאת התהום נאמרה למת בלבד למעט תהום דשרץ וש"מ הותרה, ודחי דאתי לבעלים בטומאת התהום דזיבה ולרבי יוסי אתי למעוטי טמא שרץ דקסבר שאין שוחטין עליו. 4. את"ל דהותרה לכהן בעי האם ילפינן מינה לתמיד, ומייתי ק"ו שבתמיד הותרה אף טומאה ידועה ודחי דאין למדין ק"ו מהלכה למשה מסיני. 5. בתהום דזיבה, לרבי יוסי שומרת יום ששחטו עליה בשני שלה ואח"כ ראתה פטורה מפסח שני ש"מ דמרצה, ודחי דקסבר שמטמאה רק מכאן ולהבא, והא דאמרין שמטמאה משכב ומושב למפרע זהו רק מדרבנן ולדידיה משכחת ליה זבה גמורה בשופעת או ברואה שני ביה"ש. 6. טומאה הטמונה בתבן עפר וצורות הוא טומאת התהום אבל לא במים באפילה ובסלעים.
- ב. השריפה בנותר ובנטמא מיעוטו 1. שורפין בחצר מעצי עצים והציקנים שרפו מעצי הערבה וה"נ אכסנאי כיון דלית ליה או בהחזיק בדרך. 2. א"א לשרוף במערכה מעצי עצמו מפני הבושה או חשד ונפ"מ בקנים שלא ראויים למערכה, וכן מייתי שמעמידים את הטמאים בשער העזרה משום בושה או חשד ואיכא בינייהו מפנקי.
- ג. הפסח שנטמא ישרף מיד ואם נטמאו הבעלים לת"ק טעון עיבור צורה ולר"י בן ברוקה ישרף מיד, ופלוגתיהו לל"ק שנטמאו לאחר זריקה ולל"ב לפני זריקה ולרבי יוחנן גם לאחר זריקה. ולפי זה יוצא שכמה תנאים אמרו דבר אחד שבפסול בעלים שורפים מיד 1. רבי יוחנן בן ברוקה אליבא דרבי יוחנן דפסול שנטמאו הבעלים א"צ עיבור צורה. 2. רבי נחמיה דחטאת אהרן נאסרה מפני אנינות ושריפתה היתה לאלתר. 3. לרבה אף ר"י הגלילי דקאמר בדם חטאת החיצונה שנכנסה

לפנים או יצאה לחוץ ילפינן מחטאת אהרן שתשרף מיד, ולרבי יוחנן יש לחלק בין פסול דם ובשר לבין פסול בעלים.

פדף פג

*מנלן לשריפה בפסולים. *טומאה בשימוש נותר. *שריפת גידין. *שריפת נותר ביו"ט.

א. מנלן לשריפה בפסולי קדשים 1. בטמא כתיב גבי קדשים קלים והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף, ולמסקנא אפילו דגמירי לה איצטריך לנטמא כיון דאיתנהו בחולין והו"א דתיסגי לה בקבורה. 2. פסול יוצא להו"א ילפינן מחטאת דאהרן שנשרפה ומשה שאל האם יצאה לחוץ ודחי א"כ מנלן לקדשים קלים, אלא אתיא מהלכתא וחטאת דאהרן היא מעשה שהיה. 3. לן או נשפך דמה נשרפת, להו"א וכל בקדש באש תשרף ודחי מנלן לקדשים קלים, ולמסקנא הלכתא גמירי לה וקרא אתי שהשריפה תהיה בקדש. 4. למ"ד פיגול טעון עיבור צורה יליף בגז"ש עוון מותר, וליכא למילף מחטאת דאהרן דהיתה הוראת שעה.

ב. שימוש נותר מטמא את הידים משום דהוי בסיס לאיסור, והשמועות 1. במשנתנו העצמות טעונין שריפה בגלל ששמשו נותר ולא סגי שיחלוץ למוח, ודחי דאין לשבור אף בפסול דילפינן שנאמר בו וזהו לרבי יעקב שהיתה שעת הכושר אבל ר"ש פוטר בכל גווני בפסול. 2. יש לשרוף מפני התקלה עצמות פסח ולא קדשים, להו"א שיש מוח ומשום ששימש נותר, ודחי במצאן חלוצין ודווקא בפסח משום שלא חולץ עד שנותר, או מצא צבורין וחלק חלוצין ובפסח יש לבדוק הכל שמא חלק עדיין בשלימותם.

ג. אמרינן שגדי צואר אינם בשר והשאר דינם כבשר, ומפרשינן אילו גידין צריך לשרוף 1. גידי צואר, קשיא דהוה בשר. 2. גיד הנשה וקרבי יהודה דנוהג בימין, ודחי דא"כ יוצא שלר"י ירך של ימין זהו מספק. 3. למסקנא הוכרו ואח"כ נתערבו. 4. שומן הגיד. 5. החיצון שהוא רק אסור אבל אין חייבין עליו מלקות.

ד. שריפת נותר אינה דוחה יו"ט ומפרשינן מ"ט לא אמרינן עשה דוחה ל"ת 1. יתורא דעד בוקר אתי ליתן לו בוקר שני. 2. עולת שבת בשבתו ולא עולת חול ביו"ט. 3. הוא לבדו, למעט מה שאפשר להשהות דומיא דמילה שלא בזמנה. 4. ביו"ט איכא גם ל"ת וגם עשה שנאמר שבתון וכן עשה לא דוחהו.

פדף פד-פה

*סופן להקשות. *שבירת עצם בפסול. *המוציא מחבורה.

א. דיני החלקים שסופן להקשות 1. במשנתנו כל הנאכל בשור הגדול יאכל בגדי הרך ומשמע למעט מה שסופו להקשות וקאמר ראשי כנפים והסחוסים ש"מ דנאכל, ואמרינן דזהו תרי תנאי או דקאמר שאם נאכל בשור בגדול בשלקא נאכל בגדי ע"י צלי. 2. גידין שסופן להקשות לרבי יוחנן נמנין עליהן דאזלינן בתר השתא ולר"ל אזלינן בתר לבסוף, ופליגי האם תנן ראשי כנפים דווקא או ה"ה לגידין שסופן להקשות, ולמסקנא הדר ביה רבי יוחנן וקאמר שעור הראש של עגל הרך אינו מטמא ש"מ דאזלינן בתר לבסוף.

ב. השובר עצם בקרבן פסח שנפסל פטור וילפינן לת"ק שנאמר בו ואתי למעט פסול ורבי יליף שנאמר בבית אחד יאכל למעט מה שאינו ראוי לאכילה. ומפרשינן מאי בינייהו 1. פסח הבא בטומאה דראוי לאכילה, ודחינן דרבי אתי לאקולי. 2. היה שעת הכושר ונפסל, ודחי דאכתי פסול

הוא. 3. שבירת עצם מבעוד יום, דאין נמנים על עצם שבקולית ע"י גחלת גזירה משום פקע או הפסד קדשים, ודחי דלכו"ע חייב שהרי ראוי לערב. 4. באבר שיצא מקצתו, ודחי דלכו"ע אבר זה פסול. 5. השובר עצם בנא, ודחי דראוי ע"י צליה. 6. שבירת האליה, ודחי שאינו ראוי לאכילה שהרי הולך לגבוה. 7. אבר שאין בו כזית, ודחי שאין בו שיעור אכילה. 8. למסקנא באבר שאין עליו כזית בשר במקום זה ויש עליו במקום אחר שהרי הוא כשר ומאידך ליכא שיעור אכילה במקום שבירה, וכן פליגי בה רבי יוחנן ור"ל ואמרינן שעצם שאין עליו כזית בשר היינו שאין מבחוץ אלא מבפנים במקום שבירה, ואבר שיצא מקצתו אינו שוברו לרבי יוחנן כיון דיש בו שבירה ולר"ל בקולית או דלמא פקע.

דיני המוציא פסח מחבורה לחבורה 1. גזרו טומאה בפגול משום חשדי כהונה ובנותר מפני עצלים ובעי האם בפסח גזרו שמא יוציאו בידים, ומייתי אבר שיצא חותכו והסכין טהור ודחי דהוי טומאת סתרים או אין כשיעור, ולמסקנא מייתי שהמוציא מן החבורה טהור אף דפסול ואיכא לאו ש"מ דלא גזרו בפסח משום דבני חבורה זריזין, אלא האיבעיא היתה אי גזרו יוצא על יוצא בקדשים ועלתה בתיקו. 2. אסור להוציא בשר פסח מחבורה לחבורה שנאמר חוצה ודרשינן מחוץ לאכילתו. 3. המוציא מחבורה לחבורה חייב רק אם עשה הנחה דילפינן משבת, ובהוצאת פרים הנשרפין דרק הראשונים מטמאין בגדים מוקמינן בנגררין.

דף פו

*גגין ועליות והגפה. *התחלקות באכילה. *רב הונא בר"ג. הדרן!

מקום הגפת הדלת עצמו דינו כלפנים מלבד שערי ירושלים ושער ניקנור שדינם כלחוץ מפני המצורעים, ומייתי דלרב גגין ועליות לא נתקדשו. והשמועות 1. קראו הלל בגג, זהו לאחר האכילה דאז שרי לעקור ממקומו. 2. עלית קדש הקדשים חמורה שעולין לה רק פעם בשבוע או פעם ביובל, ודחי דהתם נתקבל הכל בכתב. 3. הלשכות הבנויות בקדש גגותיהן קודש, איירי בשוין לקרקע העזרה, והבנויות בחול ופתוחות לקודש תוכן קודש ואף דהוי מחילות קדושות כיון דפתוחות לעזרה, אבל הפתוחות להר הבית לא נתקדשו. 4. גגו של ההיכל קדש, קאי לאותן שני אמות דאומנין. 5. במשנתנו החלונות כלפנים משכחת דשוין, ועובי החומה כלפנים זהו בבת שורא.

התחלקות באכילת פסח 1. לרבי יהודה מותר לאכול פסח אחד בשתי חבורות אבל לא בשתי מקומות שנאמר בבית אחד יאכל ויש אם למסורת, ולר"ש הפסח נאכל בב' חבורות דיש אם למקרא וקרינן יאכל. 2. היו יושבין ונפרסה מחיצה ביניהם לרב כהנא הוי כב' חבורות, ואם נסתלקה מחיצה הוי כב' מקומות, ולרב אשי בתרוייהו הוי ספק.

מעשה רב הונא בריה דרב נתן וטעמיה 1. אמר רב הונא דזה שמו. 2. התישב מיד, דכל שאומר בעה"ב עשה. 3. קבל הכוס מיד, דאין מסרבין לגדול. 4. שתה בשתי לגימות, דהשותה בלגימה אחת גרגרין ב' דרך ארץ וג' מגסי רוח. 5. לא הסב פניו, דרק בכלה אמרינן במשנתנו שהופכת את פניה.

הדרן עלך פרק שביעי!

פרק שמיני – האשה

דף פז

*מנוי סתמא. *דרשות באשה ובעלה. *הושע הנביא. *גלות בבל.

א. המינוי על קרבן פסח בסתמא 1. אשה בסתם, כשהיא בבית בעלה אוכלת משל בעלה ואם הלכה לעשות רגל הראשון בבית אביה אוכלת ממי שרוצה בשעת השחיטה, וברדופה לילך בבית אביה אוכלת משל אביה. 2. יתום אוכל אצל איזה אפוטרופוס שרוצה. 3. על בנו ובתו הקטנים ועבד ושפחה כנענים שוחט אף שלא מדעתם, שנא' שה לבית. 4. על בנו גדול ועבד עברי ואשתו שוחט רק מדעתך, כיון דיכולים למחות, ואם שחטה לבדה אין לה מיחוי גדול מזה. 5. עבד של שנים, מדעתך יאכל ממי שרוצה, ושלא מדעתך והיינו דקפדי אסור לאכול. 6. חצי עבד וחצי בן חורין, למשנה ראשונה אינו אוכל כלל, ולמשנה אחרונה אוכל משל רבו דכיון שכופין את רבו לשחררו נחשב שעומד ברשות עצמו.

ב. דרשות הפסוקים באשה ובעלה 1. אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום, ככלה שרדופה להגיד שבחה בבית אביה. 2. ביום ההוא תקראי אישי ככלה בבית חמיה ולא תקראי בעלי ככלה בבית אביה. 3. אחות לנו קטנה ושדים אין לה, זו עילם שזכתה ללמוד ולא ללמד. 4. אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח, או כנסת ישראל וביכ"נ. 5. בנינו כנטיעים אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא, בנותינו כזויות שאוגדות פתחיהן לבעליהן, מחוטבות תבנית היכל שכאילו נבנה ההיכל בימיהן.

ג. סוגיית הנביא הושע 1. תחלת דבר ה' בהושע, שהיה הראשון מבין חבריו ישעיהו מיכה ועמוס שהתנבאו בפרק אחד. 2. ה' אמר לו בניך חטאו והוא לא בקש רחמים עליהם אלא אמר העבירם באומה אחרת, לכן ה' אמר על אותו זקן שיקח אשה זונה וילדי זנונים ויראה שאינו יכול לגרשם. 3. הושע לקח את גומר בת דבלים, שנקראה גומר על שהכל גומרים בה וגמרו ממון ישראל, בת דבלים שזהו דבה רעה ומתוקה לכל והכל דשין בה כדבילה. 4. נולדו לו ממנה יזרעאל לא רוחמה ולא עמי, ואח"כ ה' אמר לו שעליו לפרוש מן האשה כמו משה וא"ל הושע שאינו יכול, וה' אמר לו אם כך באשה זונה וילדי זנונים ק"ו לבני אברהם יצחק ויעקב שעם ישראל הם מארבעת הקניינים של ה' בעולם שהם תורה שמים וארץ בית המקדש וישראל. 5. הושע ידע שחטא ובקש רחמים על עצמו, וה' אמר לו שיבקש רחמים על עם ישראל שבגללו נגזרו עליהם שלש גזירות, וה' ביטלם והושע בירכם והיה מספר בניי כחול הים. 6. גם בשעת כעסו ה' זוכר את הרחמים, שנאמר לא אוסיף ארחם, נשא אשא, ורחמתי את לא רחמה. 7. אוי לרבנות שמקברת בעליה, שכל נביא קיפח בימיו ארבעה ממלכי יהודה, וירבעם בן יואש מלך ישראל זכה להמנות עמהם כיון שלא קיבל לשה"ר על עמוס הנביא מאמציה כהן בית אל. 8. ה' הגלה את ישראל לבין האומות כדי שיתווספו עליהם גרים שנאמר וזרעתי לי בארץ, וצדקת פרזונו בישראל שה' עשה צדקה עם ישראל שפזרן לבין הגויים וא"א לכלותם. 9. ילפינן מהושע שאפילו דור שמקלל את אביו נאמר עליו אל תלשן עבד אל אדוניו. 10. לכו ונעלה אל בית אלוקי יעקב שקרא בית אל, דאברהם קראו הר ויצחק שדה. 11. גדול יום קיבוץ גלויות כיום שנבראו בו שמים וארץ שנאמר יום יזרעאל בגז"ש יום אחד.

ד. מדוע ה' הגלה את ישראל לבבל 1. כיון שא"א לסבול גזירות אכזריות אדום. 2. עמוקה כשאוול. 3. לשונם קרוב ללשון תורה. 4. שיגרן לבית אמן, וכן כסף מצרים וכתב לוחות. 5. כדי שיאכלו תמרים שהם בזול ויעסקו בתורה.

שאלות לחזרה ושינון

ג. דיני המוציא פסח מחבורה לחבורה (9)
א דף פז

- א. קדושת גגין ועליות והשמועות (5)
- ב. התחלקות בקרבן פסח (2)
- ג. מעשי רב הונא בריה דרב נתן ומעמיה (5)

הדרן!

פרק שמיני - האשה

א דף פז

- א. המינוי על קרבן פסח בסתמא (6)
- ב. דרשות הפסוקים באשה ובעלה (5)
- ג. סוגיית הנביא הושע (11)
- ד. מדוע ה' הגלה את ישראל לבבל (5)

- א. דיני ריצוי ציץ על טומאת התהום (6)
- ב. השריפה בנותר ובנטמא מיעוטו (2)
- ג. המ"ד שעל פסול בעלים שורפים מיד (3)

א דף פג

- א. מנלן לשריפה בפסולי קדשים (4)
- ב. השמועות בשימוש נותר (2)
- ג. אילו גידים צריך לשרוף (5)
- ד. מ"ט בשריפת נותר לא אמרינן עשה דוחה ל"ת (4)

א דף פר-פה

- א. דיני החלקים שסופן להקשות (2)
- ב. המח' מ"ט פטרינן השובר עצם בפסח פסול ומאי בנייהו (8)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

ברכות עם מחודדין בפ"ד.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

סוכה

מגילה-פורים עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מוזר יין לרמ"א

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

וכן הלאה, כסדר ה'דף היומיי

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות עם

מחודדין בפ"ד

זבחים

צ"ע להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי

כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג

מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי

לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חודים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון

רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי זון ישוה - כיצד ללמוד

לשונן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים,

ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~49~

המערכת

